

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2016-12-31

Revisionsrapport

Eslövs Kommun

KPMG AB

2017-03-13

Eslövs Kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2016-12-31

KPMG AB

2017-03-13

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
1.1	Räkenskaperna och årsredovisningen	2
1.2	Underlag för revisorernas bedömning utifrån fullmäktiges mål	2
2	Bakgrund	3
2.1	Syfte och revisionsfråga	3
2.2	Avgränsning	3
2.3	Revisionskriterier	3
2.4	Ansvarig nämnd	4
2.5	Projektorganisation	4
2.6	Metod	4
3	Resultat av granskningen	4
3.1	Förvaltningsberättelsen	4
3.2	Redovisningsprinciper	6
3.3	Balanskrav	6
3.4	Bedömning av fullmäktiges mål med betydelse av god ekonomisk hushållning	7
3.4.1	Bakgrund	7
3.4.2	Finansiella mål	7
3.4.3	Verksamhetsmål	8
3.5	Resultaträkning	9
3.6	Balansräkning	11
3.7	Kassaflöde	12
3.8	Sammanställd redovisning	12
3.9	lakttagelser vid granskning av räkenskaperna	12
3.9.1	Exploateringsredovisningen	12
3.9.2	Migrationsverket	13
3.9.3	Materiella anläggningstillgångar	13
3.9.4	Finansiella anläggningstillgångar	13

1 Sammanfattning

Vi har av Eslövs kommuns revisorer fått i uppdrag att översiktligt granska bokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2016. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2016.

Kommunens revisorer ska enligt 9 kap KL¹ bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat (9 a §). Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande (9 §). Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

1.1 Räkenskaperna och årsredovisningen

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning.

De väsentligaste iakttagelserna från granskningen kan sammanfattas enligt följande:

- Ett stort underskott genereras inom äldreomsorgen som har en avvikelse om -15,3 mkr. Med hänvisning till den relativt stora budgetavvikelsen hade det varit relevant att ange vidtagna åtgärder i förvaltningsberättelsen.
- Utlåningen till VA Syd uppgick vid årsskiftet till 247,6 mkr (Not 13) och för den kommande perioden kommer utlåningen att öka till över 300 mkr. Med hänvisning till storleken på detta finansiella mellanhavande hade en saklig redogörelse med löptid, amorteringsplaner och räntenivåer varit av intresse för att bedöma kommunens engagemang.
- Det finns anledning att se över exploateringsredovisningen, såväl processer som redovisningsprinciper och presentation i årsredovisningen.

1.2 Underlag för revisorernas bedömning utifrån fullmäktiges mål

Enligt bestämmelser i kommunallagen (KL) ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning.

Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för den ekonomiska förvaltningen.

Finansiella mål

Två av de definierade finansiella målen uppnås medan det tredje som är av mer indikativ karaktär inte uppnås enligt vårt förmenande.

Vår bedömning är att resultatet av de finansiella målen är förenliga med vad fullmäktige fastställt men den planerade investeringsvolymen är hög.

---

¹ Kommunallag (1991:900)

Eslövs Kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2016-12-31

KPMG AB

2017-03-13

Verksamhetsmål

Sammantaget är målarbetet etablerat och en positiv utveckling går att notera. Vi bedömer att resultatet i allt väsentligt är förenligt med de mål som fullmäktige fastställt.

Som vi noterade i våra iakttagelser kring budgetavvikelsen för Vård och omsorgsnämnden hade relevanta åtgärder för att uppnå måluppfyllelse för inriktningsmålet Ekonomi i balans varit relevant.

2 Bakgrund

Vi har av Eslövs kommuns revisorer fått i uppdrag att granska bokslut och årsredovisning för räkenskapsåret 2016. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2016.

Kommunens revisorer ska enligt 9 kap KL bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat (9 a §). Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande (9 §). Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

2.1 Syfte och revisionsfråga

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, kommunal redovisningslag och god redovisningssed i kommuner och landsting. Resultatet av vår granskning utgör underlag för revisorernas utformning av revisionsberättelsen.

2.2 Avgränsning

Vår granskning sker i den omfattning som följer av God revisionssed i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras av SKL² och Skyrev³. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att med hög men inte absolut säkerhet försäkra oss att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

Granskningen har omfattat bokslutet och årsredovisningen för år 2016. Vi har granskat sådan information som är av finansiell natur och som har direkt koppling till den finansiella redovisningen i årsredovisningen i syfte att inhämta tillräckliga revisionsbevis. I vår granskning av årsredovisningen ingår inte primärt att granska den interna kontrollen.

Vad gäller avsättning och ansvarsförbindelse avseende pensionsåtagandet har vi förlitat oss på de uppgifter kommunen har erhållit från pensionsadministratören. Vi har i vår granskning inte gjort någon aktuariell granskning.

2.3 Revisionskriterier

Vi har bedömt om årsredovisningen i allt väsentligt följer

— Kommunallag och kommunal redovisningslag

---

² Sveriges Kommuner och Landsting

³ Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer

Eslövs Kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2016-12-31

KPMG AB

2017-03-13

- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning, RKR, och Sveriges Kommuner och Landsting, SKL
- Interna regelverk och instruktioner
- Fullmäktigebeslut

Vi har bedömt om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av kommunfullmäktige beslutade målen för ekonomi och verksamhet som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

2.4 Ansvarig nämnd

Granskningen avser kommunstyrelsens årsredovisning.

Rapporten är saklighetsgranskad av Tomas Nilsson, ekonomichef och Lena Persson, redovisningsekonom.

2.5 Projektorganisation

Granskningen har genomförts av Martin Johansson, auktoriserad revisor, och Tobias Lindberg, revisor under ledning av Anna Lönnberg, auktoriserad revisor.

2.6 Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudie av relevanta dokument inklusive årsredovisningen
- Intervjuer med berörda tjänstemän och politiker
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen samt revisorernas uttalande i revisionsberättelsen.
- Avstämning av väsentliga poster i resultat- och balansräkning mot erforderliga underlag. Översiktlig analys av övriga poster.

3 Resultat av granskningen

3.1 Förvaltningsberättelsen

Bedömning

Vi bedömer i stort att den information som lämnas i förvaltningsberättelsen ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning. Nedan redogör vi för våra iakttagelser i relation till lagstiftarens krav.

Eslövs Kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2016-12-31

KPMG AB

2017-03-13

- Vi bedömer att Förvaltningsberättelsen på ett tillgängligt och pedagogisk sätt redogör för utvecklingen av kommunens verksamhet med bra struktur och tabellverk (KRL 4 kap 1§).
- Förvaltningsberättelsen redogör för väsentliga händelser under året på ett tillgängligt sätt. En komplettering till nästkommande år är att inkludera även viktiga händelser efter räkenskapsårets utgång (KRL 4 kap 1§ 2p) vilket kan göras i samma avsnitt med en utvecklad rubriksättning.
- Förvaltningsberättelsen inkluderar på ett tydligt sätt kommunens förväntade utveckling fram till och med 2019 (KRL 4 kap 1§ 3p).
- Förvaltningsberättelsen lämnar uppgifter om väsentliga personalförhållanden och uppgift om sjukfrånvaron vars utveckling stagnerat om än på en hög nivå (8,1%) (KRL 4 kap 1§ 4p samt 1a§).
- Kommunens pågående och framtida investeringsambitioner framgår samt den utmaning det innebär att investeringarna drar ut på tiden. Volymen påbörjade investeringar som förs över till 2017 uppgår till 56,3 mkr (KRL 4 kap 2§).
- Utfall i förhållande till budget framgår av såväl tabell som en saklig redogörelse i textformat (KRL 4 kap 3§). Den budgetavvikelse som Vård- och omsorgsnämnden genererar, - 11,1 mkr sticker ut vilket noterades redan i samband med delårsbokslutet. Underskottet genereras i sin helhet inom äldreomsorgen som har en avvikelse om -15,3 mkr. Redan i samband med delårsbokslutet noterades att en översyn var beställd och av förvaltningsberättelsen framgår att volymen av platser och hemvårdsbeslut är högre i Eslöv relativt andra kommuner. Utöver det är sjukskrivningstalen höga inom äldreomsorgen, 12,3% (framgår av nämndens förvaltningsberättelse). Av nämndens förvaltningsberättelse framgår att ett IDA projekt ska starta upp under våren 2017. De långsiktiga effekterna av projektet förväntas bli ökad kvalitet för brukare, förbättrad arbetssituation för personalen och lägre driftskostnader. Med hänvisning till den relativt stora budgetavvikelsen hade det varit relevant att ange vidtagna åtgärder också i förvaltningsberättelsen.
- Eslövs kommun har en mycket god ekonomi och har därmed en ekonomi i balans (KRL 4 kap 4§).
- Förvaltningsberättelsen innehåller en uppföljning av de finansiella målen och hur de uppnås (KRL 4 kap 5§).
- Likaså framgår kommunens ekonomiska ställning (KRL 4 kap 5§).
- Den fylliga och sakliga texten lämnar i övrigt väl avvägt information om förhållanden som inte redovisas i balans- eller resultaträkningarna, men som är viktiga för bedömningen av kommunens resultat och ställning (KRL 4 kap 1§ 1p) med ett förbehåll. Utlåningen till VA Syd uppgick vid årsskiftet till 247,6 mkr (Not 13) och för den kommande perioden kommer utlåningen att öka till över 300 mkr. Med hänvisning till storleken på detta finansiella mellanhavande hade en saklig redogörelse med löptid, amorteringsplaner och räntenivåer varit av intresse för att bedöma kommunens engagemang.

Eslövs Kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2016-12-31

KPMG AB

2017-03-13

- Förvaltningsberättelsen inkluderar beskrivningar av verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer i ett eget avsnitt (KRL 8 kap 1§)

Nämndernas förvaltningsberättelser regleras inte av KRL, utan betraktas som underlag till kommunens förvaltningsberättelse.

3.2 Redovisningsprinciper

I årsredovisningen anges under avsnittet "Redovisningsprinciper" att redovisningen skett enligt god kommunal redovisningssed med vilket avses i överensstämmelse med KRL och RKR:s rekommendationer.

I vår granskning har vi stickprovsvis granskat om detta påstående stämmer via intervjuer med redovisningsekonomen samt översiktlig avstämning av kommunens årsredovisning mot RKR:s gällande rekommendationer.

Bedömning

Vår bedömning utifrån väsentlighetsprincipen är att kommunen i huvudsak efterlever RKR:s rekommendationer.

3.3 Balanskrav

En kommun ska enligt KL göra en avstämning av balanskravet och redovisa denna i förvaltningsberättelsen. Eventuella negativa resultat som uppkommer ska enligt KL regleras inom tre år. Om det föreligger synnerliga skäl finns emellertid möjlighet att inte reglera ett negativt resultat. RKR har lämnat information⁴ om beräkning och redovisning av balanskravet utifrån tolkning av förarbeten till reglerna om balanskrav i KRL och KL.

I KL stadgas även att kommunerna ska ha en god ekonomisk hushållning, vilket får ses som ett överordnat krav och innebär i de allra flesta fall att det inte räcker med att intäkterna enbart täcker kostnaderna, eftersom det på längre sikt urholkar kommunernas ekonomi.

Kommunen redovisar en avstämning av balanskravet enligt KL i förvaltningsberättelsen på sid 19. Kommunens överskott för året uppgår till 47,6 mkr. Vid avstämning av balanskravet avgår årets realisationsvinster, 3,3 mkr från årets resultat, i enlighet med gällande principer.

Bedömning

Därmed kan vi konstatera att balanskravet uppfyllts för 2016.

---

⁴ Oktober 2015

3.4 Bedömning av fullmäktiges mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

3.4.1 Bakgrund

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

3.4.2 Finansiella mål

På sidan 21 presenterar kommunen tre finansiella mål samt beskriver målen ur perspektivet "en god ekonomisk hushållning". Målen fastställdes i samband med budget 2015 för mandatperioden. Ur ett övergripande perspektiv är målet att varje generation själv ska bära sina kostnader.

- Mål: Resursutrymme för verksamhet inklusive planerat överskott

"Skatteintäkterna utgör tillsammans med generella statsbidrag huvudsaklig intäktskälla och innebär en totalram för resursförbrukningen med 1 728,6 mkr netto inkl. 12,7 mkr i extra generellt statsbidrag för flyktningmottagningen. Nettokostnaden blev 1 699,9 mkr".

Uttalad slutsats: Måluppfyllelsen har uppnåtts helt, en slutsats som KPMG delar.

- Mål: Årets resultat

"Överskott på minst 1 % av skatte- och statsbidragsintäkterna drygt 17 mkr per år. Årets verksamhetsmässiga resultat är 44,3 mkr. Efter avsättning till resultatutjämningsreserven 31,3 mkr".

Uttalad slutsats: Måluppfyllelsen har uppnåtts helt, en slutsats som KPMG delar.

- Mål: Investeringsvolymen

"Ska inte överstiga nivån på avskrivningar och resultat under en femårsperiod som utgörs av den treåriga planperioden och två tidigare år. För perioden 2014-2018 indikeras ett finansieringsutrymme (utan behov av lån) med ca 450 mkr eller ca 91 mkr i genomsnitt per år. Årets investeringar har netto uppgått till 155,2 mkr" (KPMGs kommentar; inkl. medfinansiering).

Uttalad slutsats saknas i likhet med tidigare år. Kommunen har förklarat att eftersom målet enbart är av "indikativ" karaktär så är det inte relevant att utvärdera det. Det noteras dock på sid 19 att "investeringsvolymen är hög". På sid 29 (fjärde stycket nedifrån) lämnas uppgiften att den genomsnittliga

Eslövs Kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2016-12-31

KPMG AB

2017-03-13

investeringen under de senaste fem åren har varit 130 mkr vilket överstiger det satta målet. Baserat på detta är det vår bedömning att investeringsvolymen avviker från satt mål – även om det enbart är indikativt.

3.4.3 Verksamhetsmål

Kommunfullmäktige beslutade 23 februari 2015 om Vision 2025 och ett kommunalt handlingsprogram för perioden 2015-2018. Målen är strukturerade på tre fokusområden med definierade inriktningsmål per nämnd.

Kommunen befinner sig därmed fortfarande i början av målarbetet. Det framgår att en kommunövergripande analys av målformuleringarna och uppföljningen ska göras under våren 2017.

Det är en utmaning att på ett överskådligt och pedagogiskt sätt redogöra för genomförd prestation och uppnådda resultat för ett så pass relativt stort antal ambitioner och målformuleringar.

Kommunen presenterar måluppfyllelsen på flera sätt i årsredovisningen.

- Dels i form av ett tabellverk med färger som indikerar status per nämnd och inriktningsmål (sid 18).

Tabellen är överskådlig och ger en första indikation på utfallet. I huvudsak är målen delvis uppfyllda eller uppfyllda. Det finns i många fall fler resultatmål per effektmål varför den sammanvägda bedömningen är delvis uppfylld trots att trenden i enstaka resultatmål kan vara vikande.

Utöver ekonomi i balans som inte har uppnåtts för tre av förvaltningarna sticker Miljö- och Samhällsbyggnadsnämnden ut. Enligt Statistiska Centralbyråns medborgarenkät har nöjdheten med att bo och leva i kommunen minskat. För en full förståelse för effektmål och resultatmål och den slutliga bedömningen går det mycket bra att fördjupa sig i respektive nämnds redogörelse.

- Dels genom en summering av utfallet nämndspecifika inriktningsmål i löptext (sid17) med hänvisning till nämndernas redovisningar.

Texten på sid 17 ger en kortare beskrivning av ett urval av nämndspecifika mål. Samtliga har en hel eller delvis måluppfyllelse eller positiv trend med undantag för Kommunledningskontoret som har som ambition att öka tillgängligheten till kommunens verksamheter genom digitalisering. Trenden är vikande i vissa resultatmål..

- Utöver det summeras de effektmål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning i en tabell på sid 21.

Detta är en kompletterande tabell som visar några effektmål per nämnd som leder till inriktningsmålet "Ekonomi i balans". Som framkommer har Nämnden för arbete och försörjning, Miljö och samhällsbyggnadsnämnden samt Vård och omsorgsnämnden kvarstående utmaningar.

Eslövs Kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2016-12-31

KPMG AB

2017-03-13

Sammantaget är målarbetet etablerat och en positiv utveckling går att notera.

Som vi noterade i våra iakttagelser kring budgetavvikelsen för Vård och omsorgsnämnden i avsnitt 3.1 ovan hade relevanta åtgärder för att uppnå målluppfyllelse för just Vård och omsorgsnämnden och inriktningsmålet Ekonomi i balans varit relevant.

3.5 Resultaträkning

Kommunen

Belopp i mnkr	Utfall 2016-12-31	Budget 2016	Prognos 2016 per 2016-08-31	Utfall 2015-12-31
Verksamhetens nettokostnader	-1 699,9	-1 725,3	-1 725,3	-1 613,4
Förändring i %, jmf med föregående år	5,4		1,5	2,2
Skatteintäkter och statsbidrag	1 728,6	1 720,8	1 723,0	1 636,4
Förändring i %, jmf med föregående år	5,6		-0,3	3,8
Finansnetto	18,9	14,5	19,1	28,9
Årets resultat	47,6	10,0	16,8	51,9
Nettokostnader inkl. finansnetto i relation till skatteintäkter och bidrag %	97,2	99,4	99,0	96,8
Mål utifrån skatteintäkter och statsbidrag	17,3	17,2	17,2	16,4

Verksamhetens nettokostnader ökade med 86,5 mkr, vilket innebär en ökning med 5,4 %.

Bland verksamhetens intäktsökningar är det främst ökade bidrag som sticker ut, med en ökning på 51,7 % motsvarande 93,6 mkr. Ökningen är relaterad till flyktingkrisen och erhållna bidrag från Migrationsverket med anledning av krisen. Även mindre realisationsintäkter finns redovisade.

På kostnadssidan noterar vi att personalkostnaderna har ökat med 7,3 %, motsvarande 85,2 mkr. Ökningen är dels hänförlig till fler anställda (113 personer) och dels löneökningar. Lärarna har erhållit extra löneökningar i och med lärarsatsningar. Köp av huvudverksamhet har ökat med 45,7 mkr. De extra statliga bidragen som har erhållits fördelas ut på flera av kostnadsposterna, t.ex. inköp av huvudverksamhet.

Eslövs Kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2016-12-31

KPMG AB

2017-03-13

Kostnader för avslutade exploateringsprojekt har bokförts med ett nettobelopp på 2,4 mkr. Kostnader för befarade kundförluster har bokförts med 1,9 mkr, främst avseende Lugaziprojektet.

I verksamhetens kostnader ingår även en utrangeringskostnad av Bergagymnasiet på 21,3 mkr. Notera även att kommunen erhöll 12,7 mkr i återbetalda Fora premier under 2015, någon motsvarande återbetalning har inte skett för 2016. Totalt uppgår årets nettokostnader till 25,4 mkr lägre än budget.

Skatteintäkter och statsbidrag har ökat med 5,6 %. Intäkterna är avstämda mot uppgift från SKL. Det är framförallt intäkterna från kommunalskatten som har ökat (+64,5 mkr), LSS utjämning (+9,3 mkr) och generella bidrag från staten (+9,3 mkr). Ökningen av det generella bidraget från Staten beror främst på ett flyktingbidrag som erhöles i slutet av 2015 men till 12/13-delar periodiserades till 2016. Intäktsposten blev något högre än budgeterat samt högre än vad som prognosticerades i delårsbokslutet. Dock blev skatteintäkterna 6,0 mkr lägre än budget, men detta kompenserades 2016 av högre stats- och utjämningsbidrag.

Finansnettot blev 10,0 mkr sämre än 2015, vilket beror på att realisationsvinster skedde 2015. Någon motsvarande försäljning har inte skett 2016.

Totalt redovisar kommunen ett resultat på + 47,6 mkr. Det innebär att nettokostnadernas andel endast uppgår till 97,2 %, att jämföra med målet på 99 %. Kommunen hade budgeterat med en nettokostnadsandel på 99,4 %, vilket alltså är sämre än målet på 99 %. För att klara målet på en procents överskott hade det krävts ett resultat på drygt 17 mkr, vilket kommunen alltså överstiger.

Kommunkoncernen

Principiellt kan sägas att nyckeltalen för kommunkoncernen är väl så viktiga som kommunens då de återspeglar alla kommunens aktiviteter, oavsett om de organiserats inom kommunen eller via kommunens bolag.

Belopp i mnkr	2016-12-31	2015-12-12
Verksamhetens nettokostnader	-1 653,9	-1 561,7
Skatteintäkter och statsbidrag	1 728,6	1 636,4
Finansnetto (inkl. pensionsförvaltning)	-7,8	-8,2
Skatt	-4,4	-0,6
Årets resultat	62,5	65,9
Nettokostnader inkl. finansnetto i relation till skatteintäkter och bidrag	96,1	95,9

Kommunkoncernen uppvisar inga större förändringar jämfört med föregående år.

Eslövs Kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2016-12-31

KPMG AB

2017-03-13

Koncernföretagen genererar ett överskott vilket ingår i kommunkoncernens nettokostnader, vilket förklarar varför nettokostnaden blir lägre på koncernnivå.

3.6 Balansräkning

Nedan redovisas en översiktlig ekonomisk jämförelse för år 2015-2016.

<i>Belopp i mnkr</i>	Kommunen		Koncernen	
	<i>2016-12-31</i>	<i>2015-12-31</i>	<i>2016-12-31</i>	<i>2015-12-31</i>
Balansomslutning	1 876,1	1 859,2	3 203,8	3 347,1
Redovisat eget kapital	1 355,0	1 307,4	1 557,5	1 501,5
Eget kapital inkl. ansvarsförpliktelse	718,1	647,6	920,6	841,7
<i>Redovisad soliditet</i>	<i>72%</i>	<i>70%</i>	<i>49%</i>	<i>45%</i>
<i>Soliditet med hänsyn till ansvarsförpliktelse</i>	<i>38%</i>	<i>35%</i>	<i>29%</i>	<i>25%</i>
Omsättningstillgångar	281,7	318,5	362,7	422,8
Avsättningar	16,8	22,8	56,4	58,5
Långfristiga skulder	134,8	189,0	1 065,6	1 339,9
Kortfristiga skulder	369,5	340,0	524,3	447,2
<i>Balanslikviditet</i>	<i>76%</i>	<i>94%</i>	<i>69%</i>	<i>95%</i>

Soliditeten har förbättrats något för både kommunen och koncernen vid jämförelse med föregående år på grund av att eget kapital har stärkts. Soliditeten ökar även om hänsyn tas till pensionsskulden som redovisas som ansvarsförpliktelse. Ansvarsförpliktelsen har sjunkit något jämfört med föregående år. Toppen på "puckeln" har nu passerats.

Omsättningstillgångarna har totalt sett minskat jämfört med förra året. Framförallt är minskningen hänförlig till mindre likvida medel. Kommunen måste betala negativ ränta på behållningen på bankkontot. Dock ingår även fordringar på Migrationsverket i posten vilka har ökat och på balansdagen uppgår till 60 mkr.

Avsättningarna har minskat något. Huvudorsaken till minskningen är att en tidigare avsättning för en person under året har omklassificerats till ansvarsförbindelse, vilket innebar en upplösning på ca 4 mkr. Hanteringen är förenlig med besked från KPA.

Långfristiga skulder har minskat på grund av amorteringar. Samtidigt har dock kortfristiga skulder ökat, bland annat på grund av utnyttjandet av en checkräkningskredit. Till följd av omfördelningen mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder har balanslikviditeten (omsättningstillgångar/kortfristiga skulder) försämrats. Banktillgodohavanden och skulder har stämts av mot engagemangsbesked.

3.7 Kassaflöde

Kassaflödesanalys beskriver hur verksamhet och investeringar finansierats och hur de har inverkat på verksamhetens likvida ställning. Den tillämpade modellen synes överensstämma med RKR:s rekommendation 16.2.

Av betalningsflödesrapporten framgår att kassaflödet från den löpande verksamheten under år 2016 givit ett underskott på 19,3 mkr. Investeringar har skett med 150,5 mkr.

3.8 Sammanställd redovisning

Den sammanställda redovisningen har såvitt vi kunnat finna upprättats i enlighet med RKR:s rekommendation 8.2. Syftet med den sammanställda redovisningen är att ge en sammanfattande bild av kommunens ekonomiska resultat, ställning och åtaganden.

Enligt KRL 8 kap 2 § ska den sammanställda redovisningen omfatta de juridiska personerna i vilka kommunen har ett betydande inflytande. Enligt RKR 8:2 framgår att betydande inflytande förutsätts föreligga när kommunen innehar minst 20 % av rösterna i en annan juridisk person, men även andra faktorer ska beaktas. Det finns dock möjlighet att göra avsteg från principen om företaget har en ringa omsättning eller balansomslutning.

I den sammanställda redovisningen ingår förutom kommunen Eslövs Bostads AB, Eslövs Industrifastigheter AB och Merab med dotterbolag.

3.9 Iakttagelser vid granskning av räkenskaperna

3.9.1 Exploateringsredovisningen

Den angivna redovisningsprincipen för exploateringsverksamheten på sid 51 kan utvecklas.

En beskrivning av exploateringsverksamheten lämnas i Kommunledningskontorets redovisning på sid. 58, inklusive en uppställning över avslutade projekt. Denna stämmer dock inte fullt ut mot kommunens bokföring, varför nedanstående presentation sker.

Projekt	Vinst	Förlust
Solkullen	3,3	
Elevkullen		0,8
Källeberg		0,2
Åkervägen Harlösa		0,2
Förtätning Eslöv		7,5
Örtofta Kraftvärmeverk	3	
Summa	6,3	8,7
Netto		-2,4

Det går inte utifrån årsredovisningen att utläsa resultat från exploateringsredovisningen. I not 1, verksamhetens intäkter, presenteras vinster på 6,3 mkr från

Eslövs Kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2016-12-31

KPMG AB

2017-03-13

avslutade projekt. I not 2, verksamhetens kostnader, presenteras dock inte förluster från avslutade projekt på egen rad. Förlustprojekt som har avslutats uppgår till 8,7 mkr varför nettot från exploateringsverksamheten har bidragit med en förlust på 2,4 mkr.

Exploateringsredovisningens bokförda värde uppgår till 14,9 mkr, men det beloppet är en nettoredovisning. I själva verket uppgår tillgångarna till 20,8 mkr då posten består av både tillgångar och skulder, någonting som inte går att utläsa från årsredovisningen.

Eftersom exploateringsfastigheterna redovisas som omsättningstillgång skall de redovisas enligt lägsta värdets princip (LVP). I de fall det går att befara att kostnaderna överstiger intäkterna från ett område uppstår ett nedskrivningsbehov enligt lägsta värdets princip. Denna värdering skall ske till varje bokslut. Enligt redovisnings-ekonomen finns det inte någon dokumenterad LVP bedömning per balansdagen men bedömningen var att det inte finns några väsentliga pågående förlustprojekt, som följaktligen skulle ha krävt nedskrivning.

Sammanfattningsvis är det vår bedömning att det finns anledning att se över exploateringsredovisningen, såväl processer som redovisningsprinciper och presentation i årsredovisningen.

3.9.2 Migrationsverket

Kommunen presenterar en uppställning över fordringar på Migrationsverket på sidan 23. Bokförda fordringar uppgår till ca 60 mkr varav ca 5 mkr kvarstår från 2015. Av dessa erhöles 4,6 mkr i januari 2017. Vidare har ytterligare 18,0 mkr erhållits i januari 2017 som avsåg 2016.

Viss försiktighet har tillämpats i redovisningen över upptagna fordringar.

3.9.3 Materiella anläggningstillgångar

I samband med investeringen i Bergagymnasiet uppstod ett utrangeringsbehov om 21,3 mkr som i sin helhet bokförts 2016.

I den händelse större projekt planeras som ska ersätta redan befintliga tillgångar av större värde finns det ett värde i att identifiera det kommande utrangeringsbehovet redan i planeringsstadiet. På så sätt kan bedömd nyttjandetid justeras och avskrivningen anpassas till den kvarvarande nyttjandetiden.

Vi rekommenderar att kommunen med viss periodicitet inventerar tillgångarna i för att säkerställa att de finns kvar och nyttjas i verksamheten.

3.9.4 Finansiella anläggningstillgångar

Kommunen äger aktier och andelar med ett bokfört värde på 316,1 mkr varav 241 mkr utgörs av innehavet i Krafringen AB från vilket Eslöv erhöles en utdelning om 11 mkr 2016.

Kommunen har en fordran på VA Syd uppgående till 247 mkr vid årets utgång vilket utgör 13% av balansomslutningen. VA Syds förbundsstyrelse har hemställt om en utökad låneram för perioden 2016-2018 till 315 mkr.

Eslövs Kommun

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2016-12-31

KPMG AB

2017-03-13

Utlåningen till VA Syd är hitintills finansierad med egna medel med undantag för 80 mkr som togs upp 2015. Eftersom det är en påtaglig likviditetsansträngning har kommunen numera möjlighet att ta del av förbundets likviditetsplanering för att möjliggöra en egen likviditetsplanering. VA Syd har följt amorteringsplanen under 2016, 11,8 mkr och 4,5 mkr har erhållits i ränteintäkter. Med hänvisning till det relativt stora och långfristiga engagemanget anser vi att det finns anledning att lämna mer detaljerad information i förvaltningsberättelsen i enlighet med KRL 4 kap 1§ 5p.

KPMG, dag som ovan

Martin Johansson
Auktoriserad revisor

Lars Jönsson
Certifierad kommunal yrkesrevisor